

Social Situational and Psychological Factors Related to Active Citizen Behavior among Undergraduate Students of Srinakharinwirot University¹

Panasaan Tungcharoen²
Saran Pimthong³

Received: June 20, 2017

Accepted: August 18, 2017

Abstract

The purpose of this study aims to study the predictive power on active citizen behaviors on personal responsibility, public responsibility and social criticism of undergraduate students at Srinakharinwirot University in terms of an overall group and biosocial factors group with six independent factors include religious rearing practice, socialization on public-mindedness, self-esteem, moral reasoning, positive attitude to the active citizen behaviors and self-efficacy on active citizen. The samples are consisting of five hundred students, selected by multistage random sampling. The research consisted of nine instruments in the form of summated rating scale. The reliability of the alpha coefficients was between .74 - .87. The data was analyzed by multiple regression analysis: Enter & Stepwise Analysis. 1) The result from multiple regression analysis: Stepwise Analysis found that in overall group, the independent factors were moral reasoning, socialization on public-mindedness and self-esteem. 2) The results from multiple regression analysis: Stepwise Analysis found that in overall group, the independent factors were self-esteem, religious rearing practice, self-efficacy on active citizen and socialization on public-mindedness. 3) The results from multiple regression analysis: Stepwise Analysis found that in overall group, the independent factors were positive attitude to the active citizen behaviors, religious rearing practice, socialization on public-mindedness, self-esteem and self-efficacy on active citizen. These results have important implications for further research and promoting interventions.

Keywords: undergraduate students, active citizen, social situational, psychological

¹ This paper submitted in partial fulfillment of Master's Thesis in Applied Behavioral Science Research, Behavioral Science Research institute, Srinakharinwirot University

² Graduate Student, Master degree in Applied Behavioral Science Research, Behavioral Science Research institute, Srinakharinwirot University, E-mail: panasaan@hotmail.com

³ Assistant Professor at Behavioral Science Research institute, Srinakharinwirot University, E-mail: saran@g.swu.ac.th

สถานการณ์ทางสังคมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นพลเมือง ใส่ใจสังคมของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ¹

ปณสาสน์ ตั้งเจริญ²

ศรัณย์ พิมพ์ทอง³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาตัวแปรเชิงสาเหตุที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคล ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 500 คน เลือกโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลด้วยแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ ทั้งหมด 9 ชุด มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์อัลฟาอยู่ระหว่าง .74 ถึง .87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมทั้งด้านความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคลในกลุ่มรวม ตัวทำนายที่สำคัญโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม การถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะ และการเห็นคุณค่าในตนเอง 2) พฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมทั้งด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวมในกลุ่มรวม ตัวทำนายที่สำคัญโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูตามหลักศาสนา การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม และการถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะ และ 3) พฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมด้านการมีส่วนร่วมในกลุ่มรวม ตัวทำนายที่สำคัญโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม การอบรมเลี้ยงดูตามหลักศาสนา การถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม ผลการวิจัยนี้ได้ชี้แนะถึงแนวทางการวิจัย และแนวทางในการจัดการพัฒนาที่สำคัญ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมต่อไป

คำสำคัญ: ปริญญาตรี พลเมืองใส่ใจสังคม สถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะ

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาโทระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อีเมล: panasaan@hotmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีเมล: saran@g.swu.ac.th

ที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่นับวันมีแต่จะมากขึ้น และมีส่วนทำให้จิตใจของมนุษย์เสื่อมโทรมลง เพราะมนุษย์เกิดการแข่งขัน มีค่านิยมทางวัตถุสูงขึ้น เกิดการบริโภคนิยมมากกว่าบริโภคในสิ่งที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ เกิดการเอาใจเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองมากกว่าส่วนรวม ขาดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้มนุษย์ขาดความสำนึกต่อส่วนรวม ซึ่งเป็นคุณธรรมที่จะทำให้สังคมดำเนินต่อไปได้อย่างปกติสุขและเกิดปัญหาน้อยที่สุด (อำนาจ เย็นสบาย, 2551: 167-168) ปัจจุบันสังคมได้กล่อมเกล่าให้บุคคลมีความเป็นปัจเจกสูง ไม่ใส่ใจต่อเรื่องส่วนรวม ดังจะเห็นพฤติกรรมที่สื่อถึงการยึดถือตนเองเป็นศูนย์กลาง มีลักษณะมนุษย์นิยม มองข้ามความสัมพันธ์ และความเกี่ยวโยงถึงกันของสรรพสิ่งรอบตัว ทำให้เกิดการรับรู้ และมีความคิดว่าสิ่งของที่เป็นสาธารณะนั้น เป็นทรัพย์สินของภาครัฐ เป็นสิ่งที่ตนเองสามารถนำมาใช้ประโยชน์ หรือร่วมใช้ประโยชน์โดยไม่ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแล จึงพากันละเลย ไม่ใส่ใจที่จะดูแลรักษา และไม่ช่วยกันจัดการเพื่อทำทรัพย์สินส่วนกลางให้คงสภาพได้นานมากกว่าสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2536: 44-47)

“โปรดเอื้อเพื่อให้เด็ก สตรี และคนชรา” “โปรดอย่าทำลายสิ่งของสาธารณะ” “ทิ้งขยะให้ลงถัง” “กรุณาปิดน้ำให้สนิท” “กรุณาปิดไฟเมื่อไม่มีคนใช้” “กรุณารักษาความสะอาด” “โปรดใช้เท่าที่จำเป็น” และยังมีอีกหลายคำณรงค์ที่สามารถพบได้ ผู้วิจัยเห็นว่าคำกล่าวเหล่านี้เป็นเสมือนคำสะท้อนที่บ่งบอกให้เห็นว่าคนในสังคมยังคงมองว่าสิ่งใดที่เป็นของส่วนรวมเป็นสิ่งที่จะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้เต็มรูปแบบ โดยไม่มีการตระหนักถึงการกระทำของตนเอง หรือปัญหาที่ได้ก่อไว้ ไม่รวมกันดูแลรักษา หรือร่วมกันรับผิดชอบแต่อย่างใด ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2547: 17) ได้กล่าวไว้ว่า คนในสังคมควรให้ความร่วมมือรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อลดการเบียดเบียนการใช้ทรัพยากรส่วนรวมอย่างละเลย พร้อมทั้งสร้างสังคมให้น่าอยู่อย่างแท้จริง เพราะการตระหนักในสิทธิ และหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งความรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติเป็นลักษณะหนึ่งที่สำคัญของการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ จากการจัดเวทีระดมความคิดเห็นเรื่องความเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมจากกลุ่มประชากรหลายช่วงอายุ ได้แก่ ผู้สูงวัย (มากกว่า 60 ปี) ผู้ใหญ่ (35-60 ปี) คนหนุ่มสาว (18-34 ปี) เด็กและเยาวชน (น้อยกว่า 18 ปี) พบว่า พฤติกรรมที่แสดงถึงการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) พื้นฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เช่น การมีวินัยเคารพในกติกาของสังคม 2) การมีส่วนร่วมในชุมชนและสังคม 3) การไม่นิ่งเฉยต่อความอยุติธรรมในสังคม 4) การลงมือช่วยเหลือแก้ไขปัญหาสังคม เช่น การอาสาสมัครลงมือปฏิบัติกิจกรรมช่วยเหลือสังคม (ศุภรัตน์ รัตนมูขย์, 2557: 19-20) ดังนั้นพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมจึงเป็นลักษณะพฤติกรรมอย่างหนึ่งของบุคคลเพื่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม เพราะการที่สังคมจะมีความสุข และมีความเจริญรุ่งเรืองนั้น เป็นเพราะสมาชิกทุกคนในสังคมต่างตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองที่แตกต่างกัน ต่างเคารพในกฎระเบียบเดียวกัน ต่างเอื้อเฟื้อในทรัพยากรที่ใช้ร่วมกัน ต่างก็เห็นว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมองเห็นคุณค่าถึงความสัมพันธ์ที่ย่อมต้องพึ่งพาอาศัยต่อกันอีกด้วย

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่าผู้ศึกษาตัวแปรพฤติกรรมต่าง ๆ อันเกิดประโยชน์แก่สังคม เช่น พฤติกรรมอาสา พฤติกรรมจิตสาธารณะ พฤติกรรมการเป็นพลเมือง พฤติกรรมอนุรักษ์ทรัพยากร เป็นต้น ซึ่งจากที่กล่าวในข้างต้นนั้น ผู้วิจัยตระหนักได้ว่า แแค่ความเป็นพลเมืองที่ดี หรือเรื่องที่ “ต้อง” ปฏิบัตินั้น

ยังไม่มากพอสำหรับการอยู่ร่วมกันอย่างอบอุ่น หากแต่บุคคลนั้น “ควร” ปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น พร้อมทั้งมีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม จึงเป็นที่มาของงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมุ่งศึกษาพฤติกรรมการณ์เป็นพลเมืองใส่ใจสังคมในนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 - 4 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เหตุที่กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ชี้เฉพาะไปที่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เนื่องจากผู้วิจัยพบว่า อัตลักษณ์นิสิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒข้อที่ 5 ได้กล่าวไว้ว่า “เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ” ซึ่งเป็นหนึ่งในความมุ่งมั่นที่สถานศึกษาต้องการถ่ายทอดให้กับผู้เรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่า “เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ” อาจมีความสัมพันธ์ที่ทำให้นิสิตที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์เป็นพลเมืองใส่ใจสังคมได้ ดังนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์สาเหตุพฤติกรรมตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) เป็นกรอบในการประมวลเอกสาร และกำหนดตัวแปรเชิงสาเหตุที่จะอธิบายพฤติกรรมการณ์เป็นพลเมืองใส่ใจสังคม ซึ่งเป็นการศึกษาหาสาเหตุของพฤติกรรมจากปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายในตามสถานการณ์ของบุคคล ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้ 1) กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม ประกอบด้วย การถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะ และการอบรมเลี้ยงดูตามหลักศาสนา 2) กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง และเหตุผลเชิงจริยธรรม 3) กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ประกอบด้วย เจตคติต่อพฤติกรรมการณ์เป็นพลเมืองใส่ใจสังคม และการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม และ 4) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ทางสังคมกับจิตลักษณะ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ จะได้ทราบถึงตัวแปรเชิงเหตุใดบ้างที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมการณ์เป็นพลเมืองใส่ใจสังคม และจะได้เป็นองค์ความรู้สำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาพฤติกรรมการณ์เป็นพลเมืองใส่ใจสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อค้นหาตัวทำนายที่สำคัญและปริมาณการทำนายพฤติกรรมการณ์เป็นพลเมืองใส่ใจสังคมในแต่ละด้าน ที่มีบทบาทสำคัญในการทำนายพฤติกรรมการณ์เป็นพลเมืองใส่ใจสังคมในแต่ละด้านของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยตามลักษณะชีวสังคม

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เริ่มจากแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ในการค้นหาสาเหตุของพฤติกรรม โดยใช้ตัวแปรจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอกที่มีสาเหตุจากสถานการณ์ทางสังคม จิตลักษณะ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ เพื่อช่วยในการอธิบาย และทำความเข้าใจการกระทำของบุคคล ในลักษณะของตัวแปรเชิงเหตุภายใต้แนวคิดรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม ทำให้เห็นภาพของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนั้นผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดตัวแปรตามและกำหนดนิยามปฏิบัติการของตัวแปรตาม พร้อมทั้งกำหนดตัวแปรอิสระและกำหนดนิยามปฏิบัติการของตัวแปรอิสระ เพื่อนำไปค้นหาตัวทำนายที่สำคัญและปริมาณการทำนายของตัวแปรอิสระในลำดับถัดไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

พฤติกรรมกำรเป็นพลเมืองใ้ใจสังคม ความเป็นพลเมืองมีความหมายที่สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกทางสังคมที่มีต่อรัฐ ต่อประเทศ (ทรงสิริ วิชิรานนท์, 2556: 7) แต่แค่ความเป็นพลเมืองยังไม่พอสต้องเป็นพลเมืองที่ใ้ใจสังคม ที่ว่าด้วยเรื่องของการเชื่อมโยงปัจเจกบุคคลเข้ากับสาธารณะ และหน้าที่อันพึงปฏิบัติของตนกับความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม การเป็นพลเมืองใ้ใจสังคมยังหมายรวมถึงบุคคลจะต้องมีความเข้าใจในหน้าที่ของตนเอง และกระทำการใด ๆ ด้วยความรับผิดชอบ อีกทั้งยังต้องตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม และให้การช่วยเหลือ พัฒนาชุมชนและสังคมอีกด้วย (ศุภรัตน์ รัตนมุขย์, 2557: 5-6) จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า Westheimer & Kahne (2004: 7) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของการเป็นพลเมืองดี และแบ่งพฤติกรรมออกเป็น 3 ด้าน คือ ความรับผิดชอบส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมในความเป็นพลเมือง และจิตสำนึกเกี่ยวกับความยุติธรรมทางสังคม ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำพฤติกรรมดังกล่าวเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมกำรเป็นพลเมืองใ้ใจสังคม โดยแบ่งพฤติกรรมกำรเป็นพลเมืองใ้ใจสังคมออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรับผิดชอบส่วนบุคคล 2) ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และ 3) ด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม

ปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกำรเป็นพลเมืองใ้ใจสังคม จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยยังไม่พบว่ามีการศึกษาตัวแปรพฤติกรรมกำรเป็นพลเมืองใ้ใจสังคมนี้ แต่พบพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน เช่น พฤติกรรมอาสา พฤติกรรมจิตสาธารณะ พฤติกรรมกำรเป็นพลเมืองดี พฤติกรรมอนุรักษ์ทรัพยากร เป็นต้น ในงานวิจัยของ ปภัสสร ไพบุลย์ฐิติพรชัย (2553) ศึกษาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนพาณิชยการบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี หรือ ธัญรัช วิภักฎิมิประเทศ (2556) ที่ศึกษาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เป็นต้น ผู้วิจัยพบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมกำรเป็นพลเมืองใ้ใจสังคม ประกอบด้วยมตัวแปร 6 ตัวแปร โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูตามหลักศาสนา และการถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะ 2) กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง และเหตุผลเชิงจริยธรรม 3) กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ ประกอบด้วย เจตคติต่อพฤติกรรมกำรเป็นพลเมืองใ้ใจสังคม และการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นพลเมืองใ้ใจสังคม

การอบรมเลี้ยงดูตามหลักศาสนา อธิบายถึง การที่บิดามารดาแสดงให้นิสิตทราบถึงความรู้ ความเชื่อ และทัศนคติต่อศาสนา ตลอดจนแนวทางปฏิบัติตามหลักศาสนาแก่บุตร ทั้งด้วยวิธีที่เป็นทางการ หรือไม่เป็นการ ไม่ว่าจะเป็นคำพูด หรือการกระทำ ประกอบด้วย 1) ชักนำให้สนใจในศาสนา 2) อธิบายหลักคำสั่งสอนของศาสนาให้เข้าใจ และ 3) ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติตามหลักคำสั่งสอนของศาสนา จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังเช่น งานวิจัยของ จารุณี จันทร์เจริญ (2555) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมตอนต้น พบว่า นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาสูง มีพฤติกรรมจิตสาธารณะด้านตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านศาสนาจากบิดามารดาต่ำ

การถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะ อธิบายถึง การที่นิสิตรับรู้ทั่วโลก หรือกระบวนการต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒใช้ถ่ายทอดให้นิสิตใช้ รักษา พัฒนา และเคารพสิทธิในสมบัติ

สาขาระยะต่าง ๆ รวมทั้งแสดงความช่วยเหลือในสาขาระยะประโยชน์ จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังเช่น งานวิจัยของ บุษกร เขียวมัน (2555) ศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี พบว่า ชั้นปีที่แตกต่างกันมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดที่แตกต่างกัน โดยพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีจิตสาธารณะสูงกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 แต่กลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันกลับไม่ส่งผลให้การมีจิตสาธารณะของนิสิตแตกต่างกัน กล่าวคือ ปริมาณการได้รับการถ่ายทอดด้านอัตลักษณ์นิสิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิต

การเห็นคุณค่าในตนเอง อธิบายถึง ระดับความรู้สึกที่เกี่ยวกับการตัดสินคุณค่าของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การตามความรู้สึก หรือทัศนคติที่มีต่อตนเอง เกี่ยวกับความสำคัญถึงการมีคุณค่า ความภาคภูมิใจ โดยคิดว่าตนเองมีคุณค่าในสังคม ตลอดจนได้รับการยอมรับจากคนรอบตัว หรือคนในสังคม ถึงการกระทำตามทัศนคติ บทบาทหน้าที่ของตน และค่านิยมที่ตนเองยึดถือ ด้วยการประเมินตนเองจากสิ่งที่ตนเองเป็น หรือเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น หรือการประเมินตนเองจากการเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ตนเองตั้งไว้ จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังเช่น งานวิจัยของ ธนาวุฒิ ชินฮาด (2556) ศึกษาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียน โดยประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง แรงจูงใจภายใน และการสนับสนุนจากครอบครัว อาจารย์และเพื่อน พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์กับตัวแปรอื่นได้ร้อยละ 62.70

เหตุผลเชิงจริยธรรม อธิบายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำ หรือเลือกที่จะไม่กระทำ พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์นั้น ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์หรือโทษกับตนเอง ผู้อื่น หรือส่วนรวม จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังเช่น งานวิจัยของ ศุภรัตน์ ทองอ่อน (2550) ได้ศึกษาเปรียบเทียบจิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากรด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนมัธยมปีที่ 6 พบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และการประหยัดพลังงานไฟฟ้า กล่าวคือ นักเรียนที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง ทำให้มีพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และการประหยัดพลังงานไฟฟ้าสูงตามไปด้วย

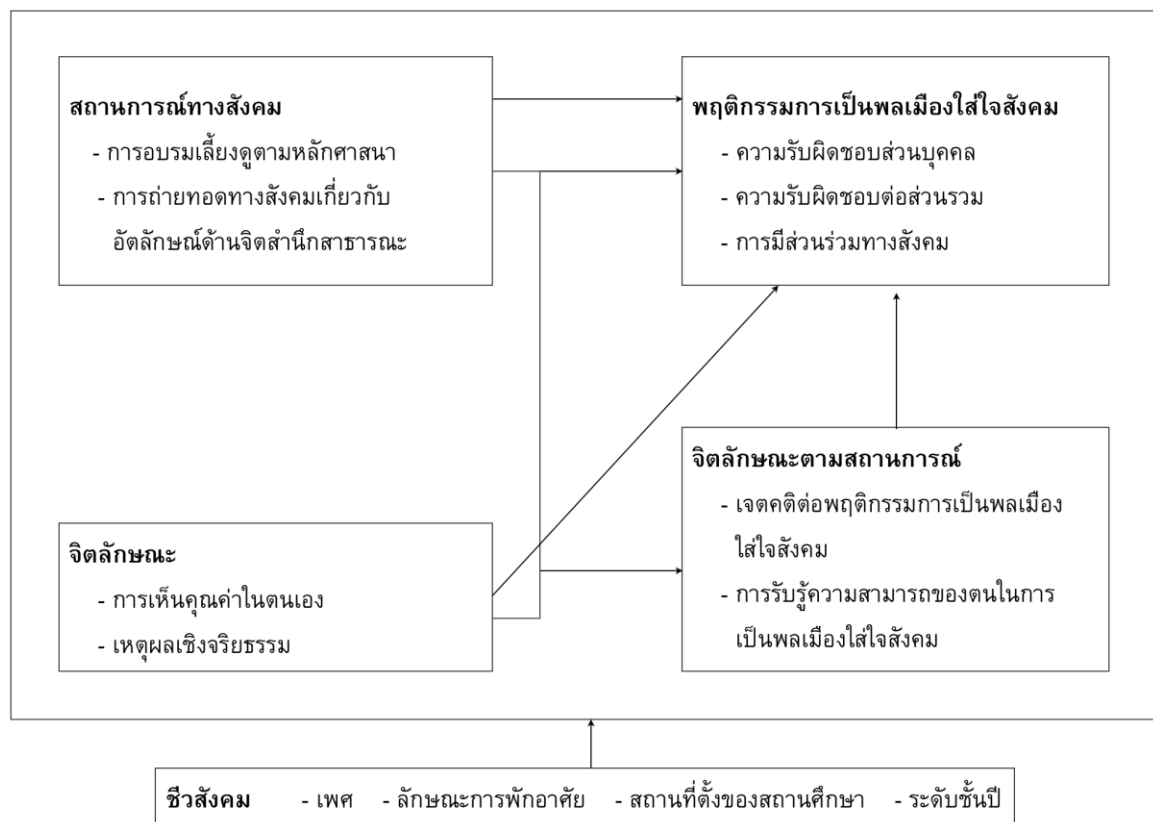
เจตคติต่อพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม อธิบายถึง ความคิดเชิงประเมินค่าของนิสิตทั้งที่เป็นประโยชน์และโทษทั้งต่อตนเองและส่วนรวม โดยเกิดจากความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ผ่านมา ตลอดจนถึงความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบในพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม รวมทั้งมีความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมดังกล่าว จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังเช่น งานวิจัยของ สุพัฒนา บุญแก้ว (2556) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ และค้นหาตัวแปรสำคัญที่สามารถทำนายพฤติกรรมอาสาสมัครของอาสาสมัครอาสาสมัคร พบว่า เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมอาสาสมัครมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมอาสาสมัครของอาสาสมัครอาสาสมัครอย่าง (ที่นัยสำคัญทางสถิติ .05) และยิ่งพบอีกว่า เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมอาสาสมัครเป็นตัวทำนายที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมอาสาสมัคร

การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม อธิบายถึง การที่นิสิตมั่นใจในความสามารถของตนว่ามีความสามารถ มีศักยภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาในการแสดงพฤติกรรมการเป็นพลเมือง

ใส่ใจสังคม จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังเช่นงานวิจัยของ สุคนธ์ธา เสงี่ยมเจริญ (2556) ทำการศึกษา โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี พบว่า ตัวแปร ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะ คือ การรับรู้ความสามารถของตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการประมวลเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม ทำให้เห็น ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่คาดการณ์ไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยใช้แนวคิด ปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) (ดุจเดือน พันธมนาวิน, 2551: 46) ซึ่งเนื้อหาว่า พฤติกรรมหนึ่ง ๆ ของบุคคลเกิดจากสาเหตุหลายประการพร้อมกัน และในแต่ละประการก็มีสาเหตุที่สำคัญหลายด้าน โดย ประกอบด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม ได้แก่ 1) การอบรมเลี้ยงดูตามหลักศาสนา 2) การถ่ายทอดทาง สังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ ได้แก่ 1) การเห็นคุณค่าในตนเอง 2) เหตุผลเชิงจริยธรรม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ 1) เจตคติต่อพฤติกรรมการเป็นพลเมือง ใส่ใจสังคม 2) การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม รวมทั้งผู้วิจัยยังได้กำหนดกลุ่มตัวแปร ลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ ลักษณะการพักอาศัย สถานที่ตั้งของสถานศึกษา และระดับชั้นปีการศึกษา ดัง ภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูตามหลักศาสนา และการถ่ายทอดทางสังคม เกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และเหตุผลเชิงจริยธรรม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม และการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม สามารถร่วมกันหาตัวทำนายที่สำคัญและปริมาณการทำนายพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมด้านความรับผิดชอบส่วนบุคคล ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยตามลักษณะชีวสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (วิทยาเขตประสานมิตร องค์กรฯ สระแก้ว และตาก) จำนวนทั้งสิ้น 17,615 คน (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2559)

กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (วิทยาเขตประสานมิตร และ องค์กรฯ) จำนวน 500 คน โดยได้คัดเลือกด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแบ่งสถานที่ตั้งของสถานศึกษาออกเป็น 4 แห่ง (ประสานมิตร องค์กรฯ สระแก้ว และตาก) ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ให้สถานที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ โดยเลือกคณะที่มีนิสิตตลอดทั้ง 4 ชั้นปีศึกษาในสถานที่ตั้งเพียงแห่งเดียว ขั้นที่ 2 กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จากประชากร 17,615 คน ได้จำนวนตัวอย่างขั้นต่ำเท่ากับ 377 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ขยายจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น 500 คน เพื่อให้อัตราส่วนของทั้ง 2 สถานที่ของสถานศึกษามีจำนวนเท่ากัน จึงแบ่งสถานที่ละ 250 คน (ประสานมิตร และองค์กรฯ) ขั้นที่ 3 เมื่อได้คณะที่มีนิสิตตลอดทั้ง 4 ชั้นปีศึกษาในสถานที่ตั้งเพียงแห่งเดียวแล้ว ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละคณะ

เครื่องมือที่ใช้และคุณภาพของเครื่องมือ ในการวิจัยนี้ได้ใช้แบบสอบถามจำนวน 9 ฉบับ โดยแต่ละข้อมีมาตรฐานประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” สำหรับแบบวัดตัวแปรอิสระ และ “ปฏิบัติมากที่สุด” ถึง “ไม่ปฏิบัติเลย” สำหรับแบบวัดตัวแปรตาม ซึ่งแบบวัดมีทั้งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่ ปรับปรุงจากแบบวัดชุดมาตรฐาน และนำแบบวัดชุดมาตรฐานมาใช้ การหาคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน แล้วนำมาปรับทดลองใช้กับนิสิตปริญญาตรีที่มีคุณสมบัติเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน นำไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น จนได้เครื่องมือที่นำไปใช้จริง ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง .74 ถึง .87

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ลักษณะชีวสังคมและคุณลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา การวิเคราะห์พหุคูณการถดถอยแบบเป็นขั้น (Multiple regression analysis: Stepwise) เพื่อค้นหาตัวทำนายที่สำคัญและปริมาณการ

ทำนายพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมทั้ง 3 ด้าน (ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคล ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม) ด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ ทั้งนี้ งานวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากสถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เอกสารรับรองเลขที่ SWUEC/E-396/2559

ผลการวิจัย

สำหรับผลการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น เพื่อการตรวจสอบสมมติฐาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.2 พักอาศัยกับผู้ปกครอง ร้อยละ 60.0 โดยกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น ประสานมิตร และองค์กรกันอย่างละครึ่ง และส่วนใหญ่เป็นนิสิตระดับชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 28.8

ส่วนที่ 2 ผลการตรวจสอบสมมติฐาน: ความสามารถในการร่วมทำนายพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมทั้ง 3 ด้าน (ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคล ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม) ของตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปร พบว่า

ประการแรก พฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมด้านความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคลในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น พบตัวแปรสำคัญโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม การถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะและการเห็นคุณค่าในตนเอง (ตาราง 1)

ประการที่สอง พฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวมในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น พบตัวแปรสำคัญโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูตามหลักศาสนา การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม และการถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะ (ตาราง 2)

ประการที่สาม พฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมด้านการมีส่วนร่วมทางสังคมในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น พบตัวแปรสำคัญที่ทำนายโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม การอบรมเลี้ยงดูตามหลักศาสนา การถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม (ตาราง 3)

ตาราง 1 ลำดับความสำคัญของตัวทำนายต่าง ๆ ของตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปรที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมด้านความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคล
ของนิสิตที่มีลักษณะทางชีวสังคมต่าง ๆ

กลุ่ม	จำนวน (คน)	% ทำนาย (enter)	ตัวทำนาย (stepwise)	R ²	F	b	Beta	t	a	SE
รวม	500	18.5	4, 2, 3	.181	36.425*	.058, .209, .125	.242, .167, .149	5.408, 3.687, 3.264	39.686	2.671
เพศชาย	209	24.7	6, 3	.235	31.679*	.308, .125	.383, .153	5.225, 2.085	38.449	3.482
เพศหญิง	291	20.0	4, 2	.150	25.478*	.059, .255	.254, .216	4.374, 3.712	47.031	2.985
พักอาศัยกับผู้อุปการ	300	17.2	3, 4, 2, 5	.185	16.695*	.201, .057, .240, -.118	.240, .242, .194, -.159	3.468, 3.945, 3.165, -2.181	41.055	3.401
ไม่ได้พักอาศัยกับผู้อุปการ	200	17.9	4, 2	.186	22.517*	.080, .255	.320, .196	4.654, 2.856	42.324	3.753
ประสานมิตร	250	20.4	3, 2, 5	.196	19.948*	.349, .257, -.149	.438, .202, -.223	5.354, 2.819, -2.718	42.174	3.489
องค์กร	250	26.8	4, 2, 1	.260	28.758*	.084, .259, .125	.342, .184, .149	5.677, 3.150, 2.542	33.015	4.112
ชั้นปีที่ 1	115	28.1	4, 3	.261	19.731*	.083, .245	.324, .283	3.631, 3.171	35.115	5.016
ชั้นปีที่ 2	144	30.9	3, 6, 1, 4	.304	15.214*	.403, -.340, .172, .040	.511, -.440, .225, .182	5.417, -4.500, 2.473, 2.179	39.482	4.648
ชั้นปีที่ 3	120	18.1	2, 5, 4	.151	6.861*	.430, -.213, .05	.347, -.286, .212	3.778, -2.845, 2.208	54.341	5.439
ชั้นปีที่ 4	121	28.4	4, 2	.262	20.929*	.081, .306	.335, .264	3.764, 2.966	39.659	4.173

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมายเหตุ : 1 คือ การอบรมเลี้ยงดูตามหลักศาสนา 2 คือ การถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะ 3 คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง

4 คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม 5 คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม 6 คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม

ตาราง 2 ลำดับความสำคัญของตัวทำนายต่าง ๆ ของตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปรที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นพลเมืองที่ใจสังคมด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
ของนิสิตที่มีลักษณะทางชีวสังคมต่าง ๆ

กลุ่ม	จำนวน (คน)	% ทำนาย (enter)	ตัวทำนาย (stepwise)	R ²	F	b	Beta	t	a	SE
รวม	500	25.2	3, 1, 6, 2	.250	41.182*	.224, .145, .175, .221	.197, .152, .167, .129	3.942, 3.016, 3.314, 2.854	23.336	3.568
เพศชาย	209	18.4	3, 2	.154	19.863*	.332, .357	.287, .204	4.248, 3.017	31.161	5.693
เพศหญิง	291	32.4	6, 1, 3	.315	44.016*	.238, .209, .236	.244, .231, .213	3.938, 4.046, 3.429	23.545	4.101
พักอาศัยกับพ่อแม่	300	24.5	3, 2, 4, 1	.241	23.365*	.352, .389, -.048, .140	.291, .218, -.142, .142	4.458, 3.571, -2.476, 2.096	27.471	4.817
ไม่ได้พักอาศัยกับพ่อแม่	200	36.3	6, 1, 4	.347	36.181*	.376, .162, .046	.407, .180, .149	6.127, 2.640, 2.276	25.810	4.341
ประธานมิตร	250	34.3	2, 4, 3, 5, 1, 6	.343	21.120*	.887, -.076, .581, -.501, .279, -.225	.389, -.168, .406, -.418, .236, -.130	5.425, -2.705, 5.310, -4.898, 2.880, -1.979	32.204	6.797
องค์กรักษ์	250	39.9	6, 4, 5, 1	.390	39.130*	.287, .046, .162, .101	.347, .182, .157, .118	5.326, 3.214, 2.180, 2.026	25.406	3.678
ชั้นปีที่ 1	115	23.2	3, 1	.210	14.902*	.350, .223	.299, .218	2.937, 2.147	28.507	7.290
ชั้นปีที่ 2	144	30.1	3, 1	.274	26.645*	.458, .258	.383, .222	4.742, 2.754	17.758	7.110
ชั้นปีที่ 3	120	23.1	6, 2	.214	15.945*	.312, .442	.342, .261	4.122, 3.137	31.906	6.708
ชั้นปีที่ 4	121	47.4	6, 2	.459	50.069*	.456, .399	.507, .282	6.764, 3.764	26.288	4.402

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมายเหตุ : 1 คือ การยอมรับตามหลักศาสนา 2 คือ การถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะ 3 คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง

4 คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม 5 คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการเป็นพลเมืองที่ใจสังคม 6 คือ การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นพลเมืองที่ใจสังคม

ตาราง 3 ลำดับความสำคัญของตัวทำนายต่าง ๆ ของตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปรที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมส่วนรวมทางสังคมของนิสิตที่มีลักษณะทางสังคมต่าง ๆ

กลุ่ม	จำนวน (คน)	% ทำนาย (enter)	ตัวทำนาย (stepwise)	R ²	F	b	Beta	t	a	SE
รวม	500	31.9	5, 1, 2, 3, 6	.316	45.714*	.185, .096, .119, .081, -.075	.326, .192, .134, .137, -.137	5.779, 3.696, 3.036, 2.824, -2.657	14.330	1.787
เพศชาย	209	23.0	5, 3, 4	.215	18.730*	.133, .091, .025	.242, .160, .160	3.052, 2.156, 2.093	20.126	2.571
เพศหญิง	291	40.6	5, 2, 1	.396	62.844*	.172, .209, .118	.296, .226, .236	4.689, 4.300, 3.698	10.720	2.122
พักอาศัยกับผู้อุปการ	300	36.1	5, 3, 2	.355	54.361*	.170, .141, .155	.313, .230, .172	5.073, 3.786, 3.153	12.457	2.156
ไม่ได้พักอาศัยกับผู้อุปการ	200	30.6	5, 1, 2	.285	26.086*	.169, .118, .130	.270, .234, .145	3.447, 2.987, 2.153	14.830	2.817
ประธานมิตร	250	54.9	2, 3, 1, 6	.542	72.387*	.381, .205, .127, -.087	.373, .319, .240, -.113	6.461, 5.428, 3.961, -2.156	5.022	2.403
องค์กร	250	24.2	5, 4, 1	.236	25.271*	.173, .029, .096	.261, .178, .172	3.804, 2.806, 2.674	16.381	2.649
ชั้นปีที่ 1	115	31.7	5	.256	38.880*	.306	.506	6.235	18.775	3.139
ชั้นปีที่ 2	144	39.0	1, 3, 2	.376	28.075*	.156, .145, .204	.294, .266, .208	3.742, 3.374, 2.663	9.913	3.306
ชั้นปีที่ 3	120	40.0	5, 1, 2	.395	25.209*	.160, .141, .150	.296, .303, .167	3.001, 3.114, 2.135	12.324	3.282
ชั้นปีที่ 4	121	32.3	5, 4	.310	26.539*	.234, .037	.434, .228	5.319, 2.797	18.234	2.891

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมายเหตุ : 1 คือ การอบรมเลี้ยงดูตามหลักศาสนา 2 คือ การถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะ 3 คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง

4 คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม 5 คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม 6 คือ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรการถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะสามารถเข้าร่วมการทำนายพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมได้ทั้ง 3 ด้าน (ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคล ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม) เนื่องจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้มีการกำหนดอัตลักษณ์นิสิต มศว 9 ประการขึ้นเพื่อปลูกฝังให้นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่และนิสิตที่จบออกไปแล้วมีคุณลักษณะที่สังคมพึงมี ดังนั้น อัตลักษณ์นิสิตด้านจิตสำนึกสาธารณะ เป็นอัตลักษณ์หนึ่งที่อยู่ภายใต้อัตลักษณ์นิสิต มศว 9 ประการ และถูกพัฒนาให้เป็นตัวแปรการถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะ ตัวแปรนี้จึงเกิดจากกระบวนการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมค่ายอัตลักษณ์หรือการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้นิสิตได้รับความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของอัตลักษณ์นิสิต โดยเฉพาะวิชาศึกษาทั่วไปที่ได้จัดการเรียนรู้เพื่อช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยอย่างต่อเนื่อง โดยมีอบหมายกิจกรรมทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน จึงช่วยให้นิสิตสามารถรับรู้ เข้าใจ จดจำ อธิบาย และนำไปสู่การเชื่อมโยงเพื่อการพัฒนาตนเองและการดำเนินชีวิต (จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา, นฤภัทร ตั้งมั่นคงวรกุล, ศิริมา สุขเกษม, กล้าหาญ ณ น่าน และกมลวรรณ คารมปราชญ์ คล้ายแก้ว, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ตัวแปรการถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะสามารถเข้าสู่สมการการทำนายพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมได้ทั้ง 3 ด้าน (ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคล ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม)

2. การเห็นคุณค่าในตนเองสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมได้ทั้ง 3 ด้าน (ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคล ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม) เนื่องจากการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นความรู้สึกของบุคคลที่เกิดจากการยอมรับและเคารพตนเองจนเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ซึ่งผู้ที่เห็นคุณค่าแท้ในตนเองได้นั้น จะต้องไม่ได้มาจากการโน้มเอียงหรือสับสนไปตามความเห็นของผู้อื่นเพียงเพราะอยากดูดีหรือได้รับการยอมรับจากผู้อื่น (ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์, 2556) นั่นจึงอาจหมายถึงการที่นิสิตรู้ตัวเองดีว่าควรประพฤติปฏิบัติตนอย่างไรให้ตนเองมีคุณค่าในสังคมที่อาศัยร่วมกับผู้อื่น ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาวุฒิ ชินหาต (2556) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นตัวทำนายอันดับแรกร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ อีก 3 ตัวแปร รวมเป็น 4 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะได้ร้อยละ 62.7 งานวิจัยของ ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์ (2556) ศึกษาปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิต พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นตัวทำนายร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ อีก 2 ตัวแปร รวมเป็น 3 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้ร้อยละ 53 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การอบรมเลี้ยงดูตามหลักศาสนาสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสถียร สีชื่น (2556) โดยทำการศึกษาจิตค่านึงถึงส่วนรวมร่วมกัน ได้กล่าวไว้ว่า จิตค่านึงถึงส่วนรวมร่วมกัน หมายถึง การร่วมแรงร่วมใจกันกระทำประโยชน์ส่วนรวมรับผิดชอบต่อสังคม การปฏิบัติตนที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม ให้การอุทิศตนเพื่อส่วนรวม มีความเห็นอกเห็นใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และคำนึงถึงประโยชน์

ของส่วนรวมควบคู่กับประโยชน์ส่วนตน รวมถึงมีความเข้าใจ และร่วมแก้ปัญหาส่วนรวมอีกด้วย พบว่า สถาบันที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการขัดเกลาที่ก่อให้เกิดจิตสำนึกถึงส่วนรวมร่วมกัน คือ สถาบันครอบครัว รองลงมา คือ สถาบันศาสนา ดังนั้นศาสนาจะมีอิทธิพล หรือไม่มีอิทธิพลจึงขึ้นอยู่กับสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งสถาบันที่มีความสำคัญอย่างสถาบันครอบครัว จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก หากบิดามารดาเพิกเฉยต่อศาสนา บุตรก็จะเพิกเฉยต่อศาสนาด้วยเช่นกัน หากบิดามารดาสนับสนุนให้บุตรได้สัมผัสกับศาสนา บุตรก็จะได้รับการซึมซับศาสนาเข้าไปด้วย (ประทีป จินฉัตร, 2558)

4. การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม การรับรู้ความสามารถของตนเป็นความเชื่อของบุคคล หรือลักษณะทางจิตของบุคคลที่มีความสำคัญ และมีผลต่อการกระทำของบุคคล มีผลต่อการเลือกการกระทำ การใช้ความพยายาม ความอดทนในการกระทำ การคิด และปฏิกิริยาทางอารมณ์ของบุคคล กล่าวได้ว่า นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒส่วนใหญ่มีความมั่นใจในความสามารถของตนว่าตนเองมีศักยภาพทั้งทางร่างกาย และจิตใจในการแสดงพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารุณี จันทร์เจริญ (2555) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นตัวทำนายสำคัญอันดับแรก

5. ในส่วนของพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมด้านความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรที่เข้าสู่สมการการทำนาย ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม การถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะ และการเห็นคุณค่าในตนเอง สำหรับตัวแปรเหตุผลเชิงจริยธรรมในนิยามของการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (ดูเดือน พันธุมนาวิณ, 2553: 97-105) โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้เหตุผลที่แสดงถึงเจตนาของผู้กระทำในการเลือกที่จะกระทำ หรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง การตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นอยู่กับระดับจริยธรรมของบุคคลนั้น ในเหตุผลเชิงจริยธรรมระดับที่ 2 ขั้นที่ 4 กล่าวถึงการประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับ หรือกฎหมาย ซึ่งมีความสอดคล้องอย่างเด่นชัดกับลักษณะของพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมด้านความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคลที่กล่าวถึงการปฏิบัติตนตามกฎระเบียบ และข้อบังคับของสถานศึกษา นอกจากนั้นตัวแปรเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่พบว่าเป็นตัวทำนายสำคัญของพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมด้านอื่น อาจกล่าวได้อีกว่า นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒส่วนใหญ่แล้วมีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 2 หรือระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม

6. สำหรับพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรที่เข้าสู่สมการการทำนาย ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูตามหลักศาสนา การรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม และการถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะ จากที่ได้กล่าวถึงตัวแปรดังกล่าวแล้วในข้างต้น สรุปได้ว่า ตัวแปรเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์กับการร่วมแรงร่วมใจกันกระทำประโยชน์ส่วนรวม รับผิดชอบต่อสังคม การปฏิบัติตนที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม ให้การอุทิศตนเพื่อส่วนรวม มีความเห็นอกเห็นใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมควบคู่กับประโยชน์ส่วนตน ผลการวิจัย

สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอมอร์ แสนงูวา (2555) ศึกษาจิตสำนึกถึงส่วนรวมร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญร้อยละ 85.71 กล่าวถึงการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องต่อการมีจิตสำนึกถึงส่วนรวม โดยส่งผลทำให้เกิดอิทธิพลต่อคุณธรรมในหลาย ๆ ด้าน ส่วนงานวิจัยของ สุคนธ์ธำ เสงี่ยม (2556) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตปริญญาตรี พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะมากที่สุด คือ การรับรู้ความสามารถของตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. พฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรสำคัญที่ทำนายโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม การอบรมเลี้ยงดูตามหลักศาสนา การถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม นอกจากตัวแปรที่ได้กล่าวถึงในข้างต้นไปแล้วนั้น ตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม เป็นตัวแปรที่กล่าวถึงเรื่องของความชอบ ไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิด ความรู้สึก และความเชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Thurstone, 1976: 77) หากว่าเจตคติเกิดขึ้นกับบุคคลใดแล้วก็จะแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ซึ่งถ้าบุคคลนั้นมีเจตคติทางบวกก็พร้อมที่จะกระทำสิ่งนั้น แต่ถ้าบุคคลนั้นมีเจตคติทางลบก็จะหาทางหลีกเลี่ยงที่จะกระทำ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2545) ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ แจ่มนิตา คณานันท์ (2555) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในที่ทำงาน พบว่า เจตคติที่ดีต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้า เป็นตัวทำนายร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ อีก 3 ตัวแปร รวมเป็น 4 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าได้ร้อยละ 53 และ สุคนธ์ธำ เสงี่ยม (2556) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตปริญญาตรี พบว่า เจตคติต่อจิตสำนึกสาธารณะมีค่าน้ำหนักความสำคัญทางตรงต่อจิตสำนึกสาธารณะ เท่ากับ .29

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรการถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านจิตสำนึกสาธารณะสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมได้ทั้ง 3 ด้าน เมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยพบว่า ตัวแปรดังกล่าวสามารถพบมากในระดับชั้นปีที่ 3 เป็นต้นไป และในวิทยาเขตประสานมิตร ผลการวิจัยในส่วนนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญที่มาจากนโยบายของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ว่าด้วยเรื่องอัตลักษณ์นิสิต มศว 9 ประการ ดังนั้น ครูผู้สอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒควรเพิ่มเนื้อหาที่เกี่ยวกับการมีจิตสำนึกสาธารณะสอดแทรกระหว่างกระบวนการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝัง และเกิดการรับรู้ของนิสิต มีการจัดกิจกรรมภาคบังคับที่ส่งเสริมการมีจิตสำนึกสาธารณะ โดยให้สถานศึกษาเป็นแกนหลักในการเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือสังคม รวมไปถึงการติดป้ายคำณรงค์ต่าง ๆ ทั่วทั้งสถานศึกษา เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการมีจิตสำนึกสาธารณะของนิสิต นอกจากนี้กระบวนการดังกล่าวควรมีความต่อเนื่องตลอดตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษา จนกระทั่งจบการศึกษา รวมทั้งให้มีความครอบคลุมทุกวิทยาเขตของสถานศึกษา

2. ตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเองมีส่วนสำคัญที่สัมพันธ์กับการพักอาศัยกับผู้ปกครอง กล่าวคือ จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเองสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมได้ทั้ง 3 ด้าน เมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อย พบว่า ตัวแปรดังกล่าวพบในกลุ่มนิสิตที่พักอาศัยกับผู้ปกครอง แต่ไม่พบใน

กลุ่มนิสิตที่ไม่ได้พักอาศัยกับผู้ปกครอง ผลการวิจัยในส่วนนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญถึงความใกล้ชิดระหว่างผู้ปกครองกับนิสิต ดังนั้น ผู้ปกครองของนิสิตจึงควรรหาโอกาสใกล้ชิดกับนิสิตอยู่เสมอ เพื่ออบรมสั่งสอน พร้อมทั้งให้การสนับสนุน ชี้นะนิสิตให้สามารถตระหนักถึงความสามารถของตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และเมื่อพบว่านิสิตสามารถประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม ผู้ปกครองก็ควรกล่าวคำยินดี หรือชื่นชม เพื่อให้นิสิตเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

3. นอกจากนั้นยังพบว่า ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนในการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมใน 2 ด้าน จากทั้งหมด 3 ด้าน ดังนั้น การปลูกฝังให้นิสิตเกิดการรับรู้ว่าคุณเองสามารถแสดงออกในการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมจึงมีส่วนสำคัญ ในส่วนของสถานศึกษา ควรจัดกิจกรรมเพื่อสังคม หรือชุมชน ให้นิสิตรับรู้ว่าคุณเองสามารถปฏิบัติตนเพื่อคนอื่น หรือเพื่อสังคมได้ สำหรับผู้ปกครอง หรือผู้ที่ใกล้ชิดกับนิสิตควรสนับสนุน หรือผลักดันให้นิสิตได้เข้าร่วมกิจกรรมอาสาต่าง ๆ ที่สร้างประโยชน์ต่อสังคมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการอบรมสั่งสอนในนิสิตเรียนรู้ และปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม เพื่อให้ตัวนิสิตเกิดความมั่นใจในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษากับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเท่านั้น ซึ่งข้อค้นพบจากการศึกษาจึงครอบคลุมเพียงแค่นิสิตระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเท่านั้น ดังนั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. จากผลการวิจัยทำให้ทราบปัจจัยเชิงสาเหตุที่สามารถทำนายพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม ดังนั้นตัวแปรเหล่านั้นจึงควรนำไปศึกษาต่อในลักษณะการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมและส่งเสริมให้มีพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม

2. จากผลการวิจัยทำให้มองเห็นปัจจัยที่เป็นสาเหตุ ซึ่งสามารถนำไปศึกษาต่อ ด้วยการนำไปวิจัยในเชิงคุณภาพ เพื่อให้เกิดความเข้าใจคุณลักษณะของตัวแปรผลในเชิงลึก และค้นหาตัวแปรเชิงเหตุอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม

3. งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเท่านั้น จึงเป็นเรื่องน่าสนใจที่ควรศึกษาเพิ่มเติมถึงความเหมือนและความต่างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม ในกลุ่มตัวอย่างที่ต่างออกไป เช่น นิสิตนักศึกษาจากสถานศึกษาอื่น หรือนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

โกศล มีคุณ. (2557). การวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมชนิดทั่วไปและชนิดเฉพาะกิจและการ

ประเมินความตรงจากการวัด. *วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์: ระบบพฤติกรรมไทย*, 11(1), 16-65

จารุณี จันทร์เจริญ. (2555). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้น*

มัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการศึกษาพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์.

- จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา, นฤภัทร ตั้งมันคงวรกุล, ศิริมา สุขเกษม, กล้าหาญ ณ น่าน และกมลวรรณ คารมปราชญ์ คล้ายแก้ว. (2554). การศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1 (รายงานผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- แจ่มนิดา คณานันท์. (2555). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในที่ทำงาน ของข้าราชการพลเรือนกระทรวงศึกษาธิการ (ปริญญานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์.
- ทรงสิริ วิชิรานนท์. (2556). คุณลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (รายงานผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ดุษฎีเดือน พันธมนานิน. (2551). หลักและวิธีการประมวลเอกสาร เพื่อความเป็นเลิศในการวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: เอ.ที.พรินติ้ง.
- ดุษฎีเดือน พันธมนานิน. (2553). ทฤษฎีและผลการวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการวิจัยและพัฒนาบุคคลและสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธนาวุฒิ ชินฮาด. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา และการให้คำปรึกษา.
- ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ. (2556). ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย (รายงานผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตวิทยาลัย.
- ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์. (2556). ปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ปริญญานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาจิตวิทยา พัฒนาการ.
- นิธิ เอี้ยวศรีวงศ์. (2536). สภาพเศรษฐกิจสังคมไทยยุคใหม่ จริยธรรมในการศึกษาสำหรับอนาคต. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- บุษกร เขียวมัน. (2555). ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ปริญญานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์.
- ปภััสสร ไพบูลย์ฐิติพรชัย. (2553). การศึกษาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนพณิชยการบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศิลปากร, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน.
- ประทีป จินนี่. (2558). การพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชนตามแนวพระพุทธศาสนา. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 21(1), 112-133.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2559). จำนวนนิสิตจำแนกตามระดับการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2559. สืบค้นจาก <http://edservices.op.swu.ac.th/Default.aspx?tabid=7689>

- ลัดดาวลัย เกษมเนตร. (2547). รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ: การศึกษาระยะยาว. ใน การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาบุคคลและสังคม สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ศุภรัตน์ ทองอ่อน. (2550). การศึกษาเปรียบเทียบจิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ในจังหวัดปราจีนบุรีที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกัน (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย.
- ศุภรัตน์ รัตนมูขัย. (2557). แนวคิดในเรื่องพลเมืองใส่ใจสังคมกับการสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของสังคมไทย. ใน การสัมมนาวิชาการเรื่องการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองใส่ใจสังคมในสถาบันการศึกษา (น. 1-25) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุคนธ์ธา เส็งเจริญ. (2556). การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา.
- สุพัฒนา บุญแก้ว. (2556). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาสาสมัครของอาสาสมัครในเขตกรุงเทพมหานคร (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2545). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสถียร สีชื่น. (2556). จิตสำนึกถึงส่วนรวมร่วมกันของชุมชนป่าตอง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, การบริหารการพัฒนาสังคม.
- อำนาจ เย็นสบาย. (2551). จิตอาสาในจิตสาธารณะ. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- เอมอร แสนภูวา. (2555). จิตสำนึกถึงส่วนรวมร่วมกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีโปรแกรมวิชาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏลาวท้าว (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, การบริหารการพัฒนาสังคม.
- อ้อมเดือน สดมณี, อุษา ศรีจินดารัตน์, ดุษฐ โยเหลา, อัจฉรา วงศ์วัฒนมงคล, งามตา วนินทานนท์ และดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2541). ความเชื่อ และการปฏิบัติทางพุทธศาสนาของคนไทย: การปลูกฝังอบรมและคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- Westheimer, J., & Kahne, J. (2004). What Kind of Citizen? The politics of educating for democracy. *American Educational Research Journal*, 41(2), 237-269.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Measurement*, 30, 607-610.
- Thurston, L. L. (1976). Can we measure reading in attitude theory and measurement. NY: John Wiley & Sons.

Translated Thai References (ส่วนที่แปลรายการอ้างอิงภาษาไทย)

- Bhanthumnavin, D. (1997). *Religious belief and practice of Thai Buddhists: Socialization and quality of life*. Bangkok: National institute of development administration.
- Bhanthumnavin, D. (2008). *Principles and methods of literature review for research excellence in psycho-behavioral science*. Bangkok: A. T. Printing.
- Bhanthumnavin, D. (2010). *Evidence-based theory and findings in psycho-behavioural science for research and development of individual and society* (2nd ed.). Bangkok: National institute of development administration.
- Boonkeaw, S. (2013). *Psychosocial factors related to volunteer behavior of The Thai Red Cross youth volunteers in Bangkok* (Master's thesis). Srinakharinwirot University, Graduate School, Applied behavioral science research.
- Chancharoen, C. (2012). *Psycho-social factors related to public mind behavior of students in Muang Lopburi District, Lopburi province* (Master's thesis). Srinakharinwirot University, Graduate School, Applied behavioral science research.
- Chinahat, T. (2013). *Factors affecting public consciousness behavior of student, Khon Kaen University* (Master's thesis). Khon Kaen University, Graduate School, Psychology and counseling.
- Chomsai Na Ayutthaya, J., Tungmunkonwarakun, N., Sukkasamg, S., Na Nan, K., & Khlaykeaw, K. K. (2011). *The freshmen identities of Srinakharinwirot University* (Report research). Srinakharinwirot University.
- Evosrivong, N. (1993). *New economic situation in Thai society ethics in education for the future*. Bangkok: Prime minister's office.
- Jinng, P. (2015). Public mind development among the youths from a Buddhist approach. *Journal of behavioral science*, 21(1), 16-65.
- Kaewmun, B. (2012). *Public mindedness in using library of the undergraduate student, Srinakharinwirot University* (Master's thesis). Srinakharinwirot University, Graduate School, Library and information science.
- Kananan, J. (2012). *Psycho-social factors related to the electrical energy saving behavior of civil servants in office of The Ministry of Education, Thailand* (Master's thesis). Srinakharinwirot University, Graduate School, Applied behavioral science research.
- Kasamgnetr, L. (2004). Primary school development model for public intention: Long term. In special edition 33th anniversary of Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University. Bangkok: Srinakharinwirot University.

- Khowtrakul, S. (2012). Educational psychology (5th ed.). Bangkok: Chula book.
- Meekum, K. (2014). Research for scale development and validation of state-trait moral reasoning scores. *Journal of Psycho-behavioral Science, The Thai Behavioral System*, 11(1), 16-65.
- Paiboonthitipornchai, P. (2010). *The study of good citizenship of student of Bang But Thong Commercial school, Nonthaburi* (Master's thesis). Silpakorn University, Graduate school, Public and private management.
- Rattanamook, S. (2014). The concept of civic citizenship and the democratic citizenship of Thai society. In *Reinforcement Active Citizen Participation in Educational Institutions* (pp.1-25). Bangkok: Thammasat University.
- Saenphuwa, E. (2012). *Social mind for common good of community development program bachelor degree students Lao Kaon Rajabhat University* (Master's thesis). National Institute of Development Administration, Social development administration.
- Seechuen, S. (2013). *Collective mind of parting community* (Master's thesis). National Institute of Development Administration, Social development administration.
- Sengcharoen, S. (2013). *An analysis of structural causal relationship of factors influencing on public mind of undergraduate students, Srinakharinwirot University* (Master's thesis). Srinakharinwirot University, Graduate School, Educational research and statistics.
- Srinakharinwirot University. (2016). *Number of student by level of education for the academic year 2016*. Retrieved from <http://edservices.op.swu.ac.th/Default.aspx?tabid=7689>
- Tong-on, S. (2017). *A comparative study on public mind in resource conservation of high school grade 3 and grade 6 students with different moral reasoning in educational area of Prachinburi Province* (Master's thesis). Srinakharinwirot University, Graduate School, Educational research and statistics.
- Viphatphumiprathes, T. (2013). *Democratic citizenship of Dhurakij Pundit University student*. (Research report). Bangkok: Dhurakij Pundit University.
- Wichiranon, S. (2013). *Good citizen characteristics of the students of Rajamangala University of Technology Para Nakhon* (Research report). Bangkok: Rajamangala University of Technology Para Nakhon.
- Wongpitak, T. (2013). *Effects of psychosocial factors on volunteer spirit behavior of undergraduates at Srinakharinwirot University* (Master's thesis). Srinakharinwirot University, Graduate School, Developmental psychology.
- Yensabai, A. (2008). *Volunteering in public spirit*. Bangkok: Santi Press